

Prevádzková inštrukcia č.: 055-15/1

Odčítanie elektrických veličín v ES v dispečerskom riadení spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s.

Bratislava 26. september 2011

Za predstavenstvo:

Ing. Andrej Juris,
predseda predstavenstva, v. r.

Ing. Miroslav Otočka,
vedúci úseku DR, v. r.

Za SED Žilina

Schválil: Ing. František Pecho, výkonný riaditeľ sekcie riadenia SED a ASDR, v. r.

Dôležité upozornenie: Po vytlačení sa tento dokument stáva neriadenou kópiou!

Autor: Ing. Petr Skalický, Ing. Miroslav Hanzl, František Kleberc
Prílohy: 1
Dátum účinnosti: 26. september 2011
Verzia: 2
Počet strán: 7

1/7

Západoslovenská distribučná, a.s.

Čulenova 6, 816 47 Bratislava
IČO: 36361518, DIČ: 2022189048, Spoločnosť je zapísaná
v OR Okresného súdu Bratislava I, oddiel Sa, v. č. 3879/B
Bankové spojenie: Tatra Banka, a.s., č. ú.: 2626106826/1100
IBAN: SK59 1100 0000 0026 2610 6826, BIC: TATRSKBX

Kontakt:

Doručovací adresa: **Západoslovenská distribučná, a.s.**, P.O.BOX 292, 810 00 Bratislava 1
Zákaznícka linka 0850 333 999, pracovné dni 7.00 – 19.00, F +421-(0)37-77 63 193
Poruchová linka 0800 111 567, nonstop (bezplatný hovor pre volania z pevnej aj mobilnej siete)
odberatel@zsdisk.sk, dodavatel@zsdisk.sk, vyrobca@zsdisk.sk, www.zsdisk.sk

Obsah:

1. Úvod
2. Odčítanie elektrických veličín v elektrických staniách
 - 2.1 ES 110/22 kV v bezobslužnom režime, v diaľkovom ovládaní z riadiaceho dispečingu
 - 2.2 ES 110/22 kV v bezobslužnom režime v prípade výpadku riadiaceho systému ES alebo spojovacích ciest na riadiaci dispečing
 - 2.3 ES 110/22 kV so stálou obsluhou v prípade výpadku riadiaceho systému ES alebo spojovacích ciest na riadiaci dispečing
 - 2.4 Mesačné merania zaťaženia (tretie stredu v mesiaci) na ES VVN/VN
 - 2.5 Zimné a letné celoštátne meranie v ES SR
3. Záver

Príloha č. 1: VZOR tlačiva na zapisovanie odčítaných hodnôt elektrických veličín v ES

Zoznam skratiek a symbolov:

ASDR	automatizované systémy dispečerského riadenia
AZV	automatika zlyhania vypínača
DO	diaľkové ovládanie
DR	dispečerské riadenie
DS	distribučná sústava
ENTSO-E	Združenie prevádzkovateľov prenosových sústav v rámci EÚ
ES	elektrická stanica
E.ON ČR	prevádzkovateľ dispečerského riadenia pre E.ON-distribuce
FTVE	fotovoltaická elektrárňa
GIS	geografický informačný systém (novšia verzia = NIS)
HED	Hydroenergetický dispečing (SE-VET)
Ik	prúd rázový skratový
I_n	prúd nominálny
ICC	integrované call centrum
JAVYS	Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a.s.
JE	jadrová elektrárňa
KGJ	kogeneračná jednotka
KPT	kombinovaný prístrojový transformátor
KZL	kombinované zemné lano
MPP	miestne prevádzkové a pracovné predpisy
MVE	malá vodné elektrárňa
OT	operátorský terminál
OZ	automatika opätovného zapnutia
OZE	obnoviteľné zdroje energie
PDS	prevádzkovateľ distribučnej sústavy
PI	prevádzková inštrukcia
PPC	paroplynový cyklus
PPP	plán prípravy prevádzky
PPS	prevádzkovateľ prenosovej sústavy (v SR = SEPS, a.s.)
PS	prenosová sústava
PTN	prístrojový transformátor napätia
PTP	prístrojový transformátor prúdu
RC VN	riadiace centrum vn (u spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s.)
RC VVN	riadiace centrum vvn (u spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s.)
RG CE	Regional Group Continentale Europe
RIS	riadiaci informačný systém
ROP	rozdielová ochrana prípojnic
RSS	regionálna správa sietí
SE	Slovenské elektrárne, a.s.
SED	Slovenský elektroenergetický dispečing
SEPS, a.s.	Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.
SP	spínač prípojnic
SPP	spínač pomocnej prípojnice
SSE-D	Stredoslovenská energetika – Distribúcia, a.s.
TP PDS	Technické podmienky prevádzkovateľa distribučnej sústavy
TP PPS	Technické podmienky prevádzkovateľa prenosovej sústavy

VČP	vecný a časový program
VE	vodná elektrárň
VN	vysoké napätie
VS	vlastná spotreba
VVN	veľmi vysoké napätie
ZSD	Západoslovenská distribučná, a.s. – po zmene obchodného mena ZSE Distribúcia, a.s. – od 1. 1. 2013
ZSE	Západoslovenská energetika, a.s.
ZVN	zvlášť vysoké napätie
ŽSR	Železnice SR, a.s.

1. Úvod

V zmysle § 9 Dispečerského poriadku na riadenie ES SR sú všetci účastníci trhu s elektrinou povinní odovzdávať a preberať pokyny a údaje na dispečerské riadenie. Jednou z dôležitých informácií o situácii v DS 110 kV a 22 kV (operatívnej alebo historickej) je meranie elektrických veličín, charakterizujúcich stav bezpečnosti a spoľahlivosti DS ako celku.

Táto prevádzková inštrukcia určuje spôsob odčítania elektrických veličín v elektroenergetických objektoch v dispečerskom riadení spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s., vlastných aj cudzích (ES) v reálnom čase z lokálnych riadiacich informačných systémov (RIS) alebo obsluhou ES, ktorá nie je vybavená RIS, na dispečingy prevádzkovateľa DS (RC VN Bratislava, RC VN Nitra a RC VVN Bratislava).

Meranie elektrických veličín na ES v reálnom čase, slúži pre operatívne riadenie a sledovanie zaťaženia elektrizačnej sústavy na jednotlivých napäťových úrovniach.

Treba dbať, aby všetky prístroje riadne a presne fungovali a boli aj presne odčítané (panelové prístroje v elektrických staniaciach bez riadiaceho systému, OT v bezobslužných staniaciach, EMU prevodníky a pod.). Týka sa to aj odčítania napätia na prípojniciach regulačných odbočiek transformátorov. V prípade, že vývod nie je osadený prístrojmi na meranie činného a jalového výkonu (MW a MVar), alebo tieto sú nefunkčné, treba odpočty nahradiť hodinovými hodnotami z elektromerov (MWh a MVarh), prípadne ampérmetrov (A). Odpočty sa vykonávajú na predpísané tlačivo, ktorého vzor je prílohou tejto PI.

2. Odčítavanie elektrických veličín v elektrických staniaciach

- 2.1 ES 110/22 kV v bezobslužnom režime, v diaľkovom ovládaní z riadiaceho dispečingu (vrátane HED a dispečingov lokálnych DS), diaľkovo ovládané TS 22 kV a ostatné elektroenergetické objekty (napr. OZE), ktoré vybavené RIS a poskytujú v zmysle platnej legislatívy aj merania pre potreby dispečerského riadenia prevádzkovateľa DS: ide o štandardnú prevádzku ES, kedy sú merania z objektov v dispečerskom riadení spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s., odovzdávané prostredníctvom telekomunikačných zariadení do RIS na HD Bratislava alebo ZD Nitra, kde sú spracovávané pre potreby operatívneho riadenia DS a do bilancii DS 110 kV a 22 kV. V týchto ES sa odčítanie elektrických veličín za bezporuchového chodu lokálneho RIS a funkčných spojovacích ciest medzi ES a RC VVN, RC VVN nevykonáva.
- 2.2 ES 110/22 kV v bezobslužnom režime v prípade výpadku riadiaceho systému ES alebo spojovacích ciest na riadiaci dispečing:
ide o neštandardnú prevádzku ES, kedy nie sú k dispozícii merania z elektroenergetických objektov a príslušný zmenový dispečer je povinný neodkladne povolať do dotknutej ES obsluhu prevádzkovateľa, ktorá bude do odstránenia poruchy vykonávať činnosti ako v bode 2.3
Poznámka: obsluha je povolaná na príslušný objekt až po vyčerpaní všetkých možností núdzového ovládania v zmysle Prílohy č.1 prevádzkovej inštrukcie č. 055-21/x.
- 2.3 ES 110/22 kV so stálou obsluhou v prípade výpadku riadiaceho systému ES alebo spojovacích ciest na riadiaci dispečing:
 - 2.3.1 Na uzlových elektrických staniaciach 400/110 kV, 220/110 kV obsluha odčítá elektrické veličiny z RIS na ES (resp. operátorských terminálov) a zapisuje na predpísané tlačivá denne v hodinových intervaloch, a to P, Q, U, I na všetkých vvn vývodoch a transformátoroch ZVN/VVN, VVN/VN na sekundárnej strane. Na RC VVN a RC VN posiela obsluha na predpísaných tlačivách len mesačné merania (tretie stredu v mesiaci). Ďalej obsluha nahlasuje na RC VVN, resp. RC VN, službukonajúcemu zmenovému dispečerovi štyri krát za deň, o 5:00, 12:00, 17:00 a 24:00 hod hodinové odpočty činného výkonu v MW z transformátorov ZVN/VVN a z vývodov 110 kV a 22 kV, na ktorých sa uskutočňuje dodávka elektriny medzi susednými prevádzkovateľmi DS (SSE-D, E.ON-CZ)

alebo inými používateľmi distribučnej sústavy spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s. (napr. EMO, EBO, JAVYS, SE-VET, apod.). Vždy pri nahlasovaní hodinových odpočtov činného výkonu v čase o 5:00 hod, nahlasuje obsluha aj celkový odber alebo dodávku elektriny za predchádzajúcich 24 hodín v kWh na príslušnom transformátore alebo na 110 kV či 22 kV vývode.

2.3.2 Na elektrických staniách s transformáciou VVN/VN, pričom transformátory sú v priamom riadení príslušného RC VN, obsluha odčítuje každú hodinu výkon v MW na sekundárnej strane transformátorov VVN/VN. To isté platí aj pre zariadenia na výrobu elektriny s inštalovaným výkonom nad 1 MW vrátane, s tým, že je nahlasovaná svorková výroba generátorov a dodávka elektrického výkonu do distribučnej siete. Tieto informácie nahlasuje obsluha podľa kompetencií v dispečerskom riadení na príslušný dispečing (výrobu do DS 110 kV na RC VVN Bratislava a výrobu do DS 22 kV na RC VN Bratislava alebo Nitra), a to **štyrikrát za deň, o 5:00, 12:00, 17:00 a 24:00 hod.** Vždy pri nahlasovaní hodinových odpočtov činného výkonu v čase o 5:00 hod, nahlasuje obsluha aj celkový odber alebo dodávku elektriny za predchádzajúcich 24 hodín v kWh na príslušnom transformátore a pri elektrárňach vyrobenú energiu na svorkách generátorov a dodanú energiu do distribučnej siete v kWh.

2.4. Mesačné merania zaťaženia DS (tretie stredy v mesiaci) na ES VVN/VN

Meranie elektrických veličín v rámci tretej stredy slúži na vyhodnocovanie strát v distribučnej sústave a je podkladom pre výpočet chodu DS 110 kV a 22 kV pri plánovaní odstávok vvn a vn zariadení. Odpočty sa vykonávajú na predpísané tlačivo, ktorého vzor je prílohou tejto PI.

2.4.1 V štandardnej prevádzke ES, kedy sú merania z objektov v dispečerskom riadení spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s., odovzdávané prostredníctvom telekomunikačných zariadení do RIS na HD Bratislava alebo ZD Nitra, sa odčítanie elektrických veličín za bezporuchového chodu lokálneho RIS a funkčných spojovacích ciest medzi ES a RC VVN, RC VVN nevykonáva.

2.4.2 V prípade poruchy RIS na ES v deň mesačného merania zapíše zabezpečená obsluha hodnoty merania P, Q, U, I na vvn, vn vývodoch a transformátoroch VVN/VN v hodinových intervaloch do predpísaných tlačív a pošle hneď na druhý deň podľa napäťovej úrovne na prípravu prevádzky RC VVN Bratislava (meranie vvn vývodov a VVN/VN transformátorov) alebo na RC VN Bratislava, resp. Nitra (meranie vn vývodov a VVN/VN transformátorov), ak nie je dohodnuté individuálne inak.

2.4.3 Ak riadiaci systém ES nie je trvalo spojený v reálnom čase s riadiacim systémom dispečingov RC VVN, RC VN, obsluha prevádzkovateľa zabezpečí kontrolu kvality odčítaných hodnôt a posieľa meranie tretej stredy z archívu vlastného systému na ES ako v bode 2.4.2.

Odpočty je možné posieľať mailom na príslušné dispečingy:

- na RCVVN Bratislava na adresu miroslav.hanzl@zsdisk.sk
- na RC VN Bratislava na adresu jaroslav.lackovic@zsdisk.sk
- na prípravu prevádzky ES VN na adresu pavol.slovak@zsdisk.sk

2.5 Zimné a letné celoštátne meranie v ES SR

Okrem pravidelných mesačných meraní zaťaženia DS (tretie stredy v mesiaci) sa 2x ročne vykonáva v režii SEPS, a.s., – ako prevádzkovateľa PS, zimné a letné meranie v ES SR, v termíne štatisticky blízko maximálnym/minimálnym hodnotám zaťaženia v týchto obdobiach (spravidla sa termínovo kryjú s tretími stredami v januári a júli). Spôsob a vlastná realizácia, sa okrem stanovenia iba niekoľkých časových rezov (04:00, 07:00, 10:30, 14:00 a 17:00 hod.), organizačne a obsahovo príliš nelíši od mesačných meraní zaťaženia DS (tretie stredy v mesiaci).

3. Záver

Táto prevádzková inštrukcia je vypracovaná v súlade s pravidlami rovnoprávnosti postavenia všetkých subjektov vstupujúcich do procesu.

Je potrebné dodržiavať princípy nediskriminačného správania všetkými účastníkmi procesu, konajúcimi v mene spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s.

Táto inštrukcia nadobúda platnosť dňom vydania. Vydaním tejto inštrukcie stráca platnosť PI č. 055 - 15 „Odčítovanie elektrických veličín z panelových meracích prístrojov“

Formálny upgrade bol vykonaný 28. 1. 2013 z dôvodu zmeny mena spoločnosti ZSE Distribúcia, a.s., na Západoslovenská distribučná, a.s. – od 1. 1. 2013.